



Conference
on the **Future**
of Europe

Konferencija dėl Europos ateities

1-asis Europos piliečių forumas. „Tvirtesnė ekonomika, didesnis socialinis teisingumas ir aktyvesnis darbo vietų kūrimas / švietimas, kultūra, jaunimas ir sportas / skaitmeninė transformacija“

Konferencija dėl Europos ateities

1-asis Europos piliečių forumas.

„Tvirtesnė ekonomika, didesnis socialinis teisingumas ir aktyvesnis darbo vietų kūrimas / švietimas, kultūra, jaunimas ir sportas / skaitmeninė transformacija“

FORUMO PRIIMTOS REKOMENDACIJOS (BUS PATEIKTOS PLENARINĖJE SESIJOJE)

1 veiklos kryptis. Darbas Europoje

1.1 pokryptis „Darbo rinka“

1. Rekomenduojame įvesti minimalųjį darbo užmokestį, kad visose valstybėse narėse būtų užtikrinta panaši gyvenimo kokybė. Pripažįstame ES direktyva COM(2020) 682 dedamas pastangas užtikrinti vienodus gyvenimo standartus. Minimaliuoju darbo užmokesčiu reikia užtikrinti minimalias grynąsias pajamas, siekiant pagrindinio tikslo: visi, kuriems reikia pagalbos, turėtų turėti daugiau lėšų išlaidoms. Nustatant minimalųjį darbo užmokestį reikia atsižvelgti į šiuos aspektus:
 - ES turėtų užtikrinti veiksmingą įgyvendinimą, nes šiuo metu ne visose valstybėse narėse tinkamai taikoma darbuotojų apsauga;
 - ypač atidžiai stebėti ir sekti gyvenimo lygio gerėjimą;
 - nustatant minimalųjį darbo užmokestį reikia atsižvelgti į perkamąją galią skirtingose šalyse. Norint prisitaikyti prie kintančių pragyvenimo išlaidų (pvz., pagal infliaciją), būtinas reguliaros peržiūros ciklas.

Rekomenduojame tai todėl, kad minimaliuoju darbo užmokesčiu stiprinamas socialinis teisingumas darbo rinkoje ir gerinamos konkrečios darbuotojų gyvenimo sąlygos visose valstybėse narėse. Tai ypač svarbu atsižvelgiant į sparčiai kintančią (pvz., dėl skaitmeninimo) darbo aplinką.

2. Jau galioja ES reglamentas (ES darbo laiko direktyva 2003/88/EB). Tačiau siekiant užtikrinti tinkamą profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, to nepakanka. Pirmiausiai rekomenduojame peržiūrėti esamą sistemą: ar ji tinkama dabartinėmis aplinkybėmis. Antra, ES turėtų nustatyti griežtesnį stebėsenos mechanizmą, kad būtų užtikrintas įgyvendinimas visose valstybėse narėse. Ypatingą dėmesį reikia skirti įvairiems sektoriams, kuriuose psichologinis ir fizinis stresas ir krūvis nevienodi. Tačiau kitiems sektoriams

didesnis darbuotojų lankstumas padeda lengviau prisitaikyti prie konkrečių bendrovių poreikių.

Rekomenduojame tai todėl, kad geresnė profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra yra svarbi: ji didina socialinę sanglaudą ir padeda užtikrinti vienodas sąlygas darbuotojams. Be to, tai teigiamai veikia darbuotojų gerovę.

1.2 pokryptis „Jaunimas ir užimtumas“

- 3. Rekomenduojame suderinti visų skirtingų ES švietimo programų lygį ir priimti nacionalinį turinį. Dėl to rekomenduojame visose ES valstybėse narėse patvirtinti ir tarpusavyje pripažinti profesinius laipsnius.**

Rekomenduojame tai todėl, kad norime sudaryti palankesnes sąlygas Europos darbo jėgos judumui ir sumažinti administracinę naštą.

- 4. Rekomenduojame, kad vidurinių mokyklų moksleiviams (nuo 12 metų amžiaus) turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su būsima darbo rinka, jiems surengiant kelias kokybiškas stažuotes pelno ir ne pelno organizacijose. Siūlome skatinti bendroves priimti stažuotojus, joms skiriant subsidijas. Atokiose vietovėse, kur galimybių mažiau, vietos mokyklos, vyriausybės, organizacijos ir įmonės turi glaudžiai bendradarbiauti, kad atsirastų supratimas, jog tokios stažuotės taip pat yra veiksmingos.**

Rekomenduojame tai todėl, kad jaunuoliai turėtų susipažinti su įvairiomis darbo rinkos galimybėmis, galėtų geriau pasirinkti studijas bei profesinę ateitį ir suprasti, kaip svarbu tinkamai pasirinkti studijas. Be to, tai padėtų jiems geriau suvokti atsakomybę ir skatinti gerbti darbo rinką. Tai padės jaunuoliams integruotis į darbo rinką. Tai naudinga abiem pusėms.

- 5. Rekomenduojame socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymo kursus įtraukti į visas mokyklų mokymo programas. Socialiniai ir emociniai įgūdžiai – tai gebėjimas išklaudyti kitus, skatinti dialogą, atsparumas, kitų supratimas, vertinimas ir pagarba jiems, kritinis mąstymas, savarankiškas mokymasis, smalsumo išsaugojimas ir orientacija į rezultatus. Mokytojai turėtų būti mokomi perteikti šiuos įgūdžius glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais darbuotojais ir (arba) psichologais. Kiti pasiūlymai dėl vykdymo: organizuoti tarpmokyklinės**

mokinių mainų programas, mokyklų dalyvavimą sporto ir kultūros renginiuose ir t. t.

Rekomenduojame tai todėl, kad socialiniai ir emociniai įgūdžiai yra pagrindiniai įgūdžiai, tačiau skaitmeniniame amžiuje jie prarandami, nors ir yra tikrai būtini mūsų jaunimo ateičiai. Todėl pabrėžiame poreikį juos įtraukti į mokymo programą, ugdant mokinių atsparumą ir padedant jiems išvengti galimų būsimų psichikos problemų ir jas įveikti. Socialiniai įgūdžiai stiprina žmonių tarpusavio santykius ir todėl padeda rasti vietą visuomenėje.

- 6. Rekomenduojame didelės krizės (pvz., sveikatos krizės, karo ir kt.) atvejui iš anksto paruošti išsamius, lanksčią taikomus planus, siekiant kuo labiau sumažinti poveikį jaunimui studijų, profesinio mokymo, psichinės gerovės ir kt. srityse. Poveikis – tai: didesnės studijų ar mokymo išlaidos, privalomas studijų pratęsimas, atšauktos stažuočių galimybės, pagausėjusios psichikos sveikatos problemos. Scenarijus reikia taikyti, siekiant kuo labiau sumažinti poveikį jaunimui ir jo perėjimui į darbo rinką.**

Rekomenduojame tai todėl, kad krizės metu jaunuolių padėtis yra labai pažeidžiama.

1.3 pokryptis „Skaitmenizacija darbe“

- 7. Rekomenduojame ES priimti arba sugriežtinti galiojančius teisės aktus, kuriais reglamentuojamas vadinamasis pažangus darbo modelis [darbas internetu ir nuotoliniu būdu, pvz., namuose, arba internetu iš bet kur]. Be to, rekomenduojame ES priimti teisės aktus, kuriais skatinama įmonių socialinė atsakomybė ir pastangos išlaikyti aukštos kokybės pažangiu darbo modeliu pagrįstas darbo vietas ES. Paskatos gali būti finansinės ir (arba) susijusios su reputacija, jos turėtų atitikti esamus tarptautiniu mastu pripažintus aplinkos, socialinius ir valdymo (ASV) kriterijus. Tam ES turėtų įsteigti iš visų suinteresuotųjų subjektų ekspertų sudarytą darbo grupę, kuri tokius teisės aktus išnagrinėtų ir sugriežtintų.**

Rekomenduojame tai todėl, kad reikia skatinti aukštos kokybės pažangių darbo vietų kūrimą ir vengti jas perkelti į mažesnių sąnaudų ekonomikos ES nepriklausančias šalis. Dėl COVID-19 pandemijos ir pasaulinių ekonomikos tendencijų reikia skubiai apsaugoti darbo vietas ES ir reguliuoti pažangų darbo modelį.

- 8. Rekomenduojame ES užtikrinti visų ES piliečių teisę į skaitmeninį mokymą. Visų pirma reikėtų pagerinti jaunimo skaitmeninius įgūdžius – pradėti mokyklose taikyti ES sertifikavimą, taip jiems padedant pasirengti būsimai darbo rinkai. Taip pat rekomenduojame specialius mokymus ES lygmeniu, siekiant perkvalifikuoti darbuotojus ir kelti jų kvalifikaciją, kad jie išliktų konkurencingi darbo rinkoje. Galiausiai rekomenduojame ES didinti informuotumą apie esamas skaitmenines platformas, kurios jungia žmones su darbdaviais ir padeda jiems rasti darbą ES, pvz., EURES.**

Rekomenduojame tai todėl, kad sertifikuoti skaitmeniniai įgūdžiai labai svarbūs žmonėms, norintiems patekti į darbo rinką, o darbuotojams – persikvalifikuoti ir išlikti konkurencingiems.

2 veiklos kryptis. „Ekonomika ateičiai“

2.1 pokryptis „Inovacijos ir Europos konkurencingumas“

- 9. Rekomenduojame ES suteikti galimybių įvairiems subjektams (universitetams, korporacijoms, mokslinių tyrimų institutams ir kt.) investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas siekiant kurti ir plėtoti:**
- **naujas medžiagas, skirtas naudoti kaip tvaresnės ir įvairesnės biologinės įvairovės alternatyvas, palyginti su šiuo metu naudojamomis medžiagomis,**
 - **novatorišką esamų medžiagų naudojimą (taip pat taikant perdirbimą ir pažangiausius metodus, kurių aplinkosauginis pėdsakas yra mažiausias).**
- Rekomenduojame, kad tai būtų nuolatinis ilgalaikis ES įsipareigojimas (bent jau iki 2050 m.).**

Rekomenduojame tai todėl, kad gyvename ribotų išteklių planetoje. Jei norime užsitikrinti ateitį, turime saugoti klimatą ir ieškoti planetai palankių alternatyvų. Taip pat norime, kad ES taptų šios srities lydere ir turėtų stiprų konkurencinį pranašumą tarptautinėje arenoje. Rekomendacijos tikslas – pasiekti novatoriškų rezultatų, plačiai taikomų ir įgyvendinamų įvairiose srityse ir šalyse. Tai taip pat teigiamai paveiktų ekonomiką ir darbo rinką, nes būtų sukurta naujų darbo vietų tvarių inovacijų srityje. Tai galėtų padėti kovoti su socialine neteisybe, nes dabartinės išnaudojimu grindžiamas gamybos priemonės būtų pakeistos naujomis, etiškesnėmis.

10. Rekomenduojame ES priiimti ilgalaikį nuolatinį įsipareigojimą iš esmės padidinti tvariai pagaminamos energijos dalį, naudojant įvairius atsinaujinančiuosius išteklius, kurių aplinkosauginis pėdsakas yra mažiausias (remiantis holistiniu gyvavimo ciklo vertinimu). Be to, ES turėtų investuoti į elektros infrastruktūros ir elektros tinklo kokybės gerinimą ir išlaikymą. Taip pat rekomenduojame pripažinti, kad prieiga prie energijos ir energijos įperkamumas yra viena iš pagrindinių piliečių teisių.

Rekomenduojame tai todėl, kad:

- diversifikavus energijos šaltinius (įskaitant saulės energiją, vėją, vandenilį, jūros vandenį ar bet kokius būsimus tvarius metodus) padidėtų ES energetinė nepriklausomybė,
- sumažėtų ES piliečių elektros energijos sąnaudos,
- būtų kuriamos darbo vietos ir pertvarkyta energijos rinka (ypač regionuose, kurie iki šiol buvo priklausomi nuo iškastinio kuro),
- tai galėtų paskatinti naujoviškų energijos gavimo metodų mokslinę plėtrą,
- sudarant sąlygas sklandžiai, efektyviai ir už prieinamą kainą paskirstyti ir perduoti energiją, elektros infrastruktūros ir elektros tinklo kokybė yra tokia pat svarbi kaip ir energijos šaltiniai.

11. Rekomenduojame ES aktyviai skatinti ekologiškesnius gamybos procesus, subsidijuojant ar kitaip atlyginant įmonėms, kurios investuoja į savo gamybos aplinkos apsaugos sąnaudų mažinimą. Be to, turime siekti rekultivuoti poindustrines zonas, o aplink esamas zonas nustatyti saugomas žaliąsias teritorijas. Reikėtų reikalauti įmonių bent iš dalies finansuoti šias pastangas.

Rekomenduojame tai todėl, kad gamybos procesai yra svarbus tiekimo grandinės elementas. Jei jie bus ekologiškesni, galėtų labai sumažėti mūsų poveikis klimatui. Manome, kad reikėtų reikalauti bendrovių ir pramonės šakų atsakomybės už tai, kaip jos gamina savo produktus (įskaitant rekultivavimo ir aplinkos apsaugos priemones). Ekologiškesni gamybos procesai taip pat padeda įmonėms pasirengti ateičiai ir didinti jų atsparumą (taip apsaugomos darbo vietos).

[2.2 pokryptis „Tvari ekonomika“](#) / [2.3 pokryptis „Apmokestinimas“](#)

12. Rekomenduojame atsisakyti plastikinės taros ir dažniau naudoti daugkartinio naudojimo tarą. Reikia paskatų vartotojams ir įmonėms, kad pirkti nefasuotas

prekes („en vrac“ prancūzų kalba arba „sfuso“ italų kalba) vartotojams nebūtų brangiau palyginti su supakuotomis prekėmis. Prie šio perėjimo prisidedančios įmonės turėtų gauti fiskalinės naudos, o to nedarančios įmonės turėtų mokėti daugiau mokesčių. Jei produktai negali būti pakartotinai naudojami, jie turėtų būti tinkami perdirbami ir (arba) biologiškai skaidūs. Reikia valdiškos arba priežiūros institucijos, kuri tai stebėtų, nustatytų taisykles ir jomis dalytųsi su visais. Rekomenduojama šviesti ir skleisti žinias (taip pat ir per socialinę žiniasklaidą) apie šiuos veiksmus tiek įmonėms, tiek vartotojams, kad ilgainiui jie imtų keisti savo elgseną. Reikia skatinti įmones ir joms padėti ieškoti geriausių sprendimų, kaip tvarkyti savo atliekas (pvz., statybos bendrovės).

Rekomenduojame tai todėl, kad visi turime būti atsakingi už savo veiksmus. Todėl turime peržiūrėti visus gamybos procesus. Perdirbimui reikia daug išteklių (vandens, energijos), todėl tai negali būti vienintelė išeitis. Todėl siūlome daugiau prekiauti nefasuotomis prekėmis. Perdirbti reikėtų tik lengvai perdirbamas medžiagas. Suomijos pavyzdys parodė, kad perdirbti galima labai didelę atliekų dalį.

- 13. Rekomenduojame visoje Europoje taikyti vienodas fiskalines taisykles ir suderinti fiskalinę politiką ES. Suderinus mokesčius atskiros valstybės narės turi turėti galimybių pačios nustatyti savo mokesčių taisykles, tačiau būtų užkirstas kelias mokesčių slėpimui. Taip bus panaikinta žalinga fiskalinė praktika ir mokesčių konkurencija. Mokesčiai turėtų būti taikomi komerciniams sandoriams toje vietoje, kurioje jie vykdomi. Įmonė turėtų mokėti mokesčius toje konkrečioje šalyje, kurioje ji parduoda produktus. Šiomis naujomis taisyklėmis būtų siekiama užkirsti kelią veiklos perkėlimui ir užtikrinti, kad sandoriai ir gamyba vyktų tarp Europos šalių.**

Rekomenduojame tai užtikrinti, kad būtų apsaugotos ir plėtojamos darbo vietos, ekonominė veikla Europoje ir lygios valstybių narių teisės. Taip Europoje bus pasiektas bendras sutarimas dėl fiskalinės sistemos. Juo siekiama panaikinti absurdišką didžiųjų įmonių monopolinę padėtį: palyginti su mažesnėmis įmonėmis, jos moka nepakankamai mokesčių. Be to, pinigai bus nukreipiami ten, kur vykdoma komercinė veikla.

- 14. Rekomenduojame panaikinti visų elektroninių prietaisų suplanuoto nusidėvėjimo sistemą. Turėtų vykti tiek individų, tiek komercinių įmonių lygmens pokyčiai siekiant užtikrinti ilgalaikį produktų naudojimą, taisyką ir modernizavimą. Rekomenduojame skatinti naudoti atnaujintus prietaisus. Reglamentu įmonėms būtų privaloma užtikrinti teisę į remontą, įskaitant**

programinės įrangos atnaujinimą, ir ilgainiui perdirbti visus prietaisus. Taip pat rekomenduojama visoms įmonėms naudoti standartines jungtis.

Rekomenduojame tai todėl, kad šiuolaikiniame pasaulyje produktai paprastai naudojami dvejus metus, o mes norime, kad jų naudojimo trukmė pailgėtų iki maždaug 10 metų. Šis pasiūlymas turės teigiamą poveikį kovai su klimato kaita ir ekologijai. Taip pat sumažės vartotojų išlaidos ir bus apribotas vartotojiškumas.

- 15. Rekomenduojame pasitelkus švietimą padėti visiems sužinoti apie mūsų aplinką ir jos ryšį su kiekvieno žmogaus sveikata. Švietimo kursai padės kiekvienam susikurti asmeninę strategiją, kaip šiuos klausimus integruoti į savo gyvenimą. Toks švietimas turėtų prasidėti mokykloje, dėstant su visais ekologiniais klausimais susijusius konkrečius kursus, o toliau reikėtų mokytis visą gyvenimą (pavyzdžiui, darbe). Tai padės mažinti atliekų kiekį, apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą. Švietimas skatins vietos lygmeniu vartoti sveikus ir neperdirbtus vietos gamintojų produktus. Tie, kurie nesiima veiksmų atliekų kiekiui mažinti, turės dalyvauti nemokamuose mokymo kursuose šiais klausimais. Norint, kad būtų prisitaikyta prie šio gyvenimo būdo, reikia užtikrinti teisingas kainas gamintojui ir vartotojui. Todėl siūlome, kad smulkieji, vietos ir aplinką tausojantys gamintojai būtų atleisti nuo mokesčių.**

Rekomenduojame tai todėl, jog manome, kad dar daugeliui žmonių šie klausimai neatrodo svarbūs. Todėl apie tai turime šviesti visus. Be to, vietos gamybos ir sveiki produktai neretai daug kam neįperkami. Turime užtikrinti, kad vietos produktai būtų plačiau prieinami visiems.

[2.4 pokryptis „Žemės ūkis“ / 2.5 pokryptis „Skaitmeninė infrastruktūra“](#)

- 16. Rekomenduojame įgyvendinti visai Europai bendrą, lengvai suprantamą vartojimo ir mitybos produktų ženklinimo sistemą (informacija apimtų alergenais, kilmės šalį ir t. t.), užtikrinti vykdomų patvirtinimo procesų skaidrumą, informacijos apie produktą skaitmeninimą naudojant standartizuotą Europos programėlę, kuri suteiktų vartotojams patogesnę prieigą ir suteiktų papildomos informacijos apie produktus ir gamybos grandinę. Taip pat manome, kad reikia tikrai nepriklausomos institucijos, reglamentuojančios maisto standartus visoje ES ir turinčios teisėkūros įgaliojimus, kad galėtų taikyti sankcijas.**

Rekomenduojame tai todėl, kad ES piliečiai tikisi vienodų maisto standartų. Siekiant piliečių saugos, būtina užtikrinti vienodą maisto produktų kokybę. Šios rekomendacijos buvo pateiktos siekiant darniai sustiprinti patvirtinimo stebėseną ir maisto gamybos skaidrumą.

- 17. Siekiant užkirsti kelią telekomunikacijų ir interneto paslaugų monopolijų augimui rekomenduojame, kad infrastruktūra būtų valstybės turtas. Prieiga prie interneto turėtų būti piliečių teisė, vienas iš prioritetų turėtų būti interneto ryšio užtikrinimas teritorijose, kuriose nėra interneto prieigos. Užtikrinant prieigą prie interneto ir aparatinės įrangos, pirmenybė teikiama vaikams ir šeimoms, visų pirma švietimo reikmėms, ypač pandemijos metu. Reikia iniciatyvos, padedančios remti nuotolinį darbą, pavyzdžiui, biurus, kuriuose būtų galima naudotis patikimu sparčiu interneto ryšiu, ir skaitmeninį mokymą.**

Rekomenduojame tai todėl, kad turime užtikrinti teisingą skaitmeninės pertvarkos vykdymą. Prieiga prie interneto yra labai svarbi demokratijai ir yra visų Europos piliečių teisė.

- 18. Rekomenduojame globoti vietinius vabzdžius ir juos apsaugoti nuo invazinių rūšių. Taip pat siūlome skatinti ir remti naujas statybas, kad būtų privalu kurti žaliąsias erdves. Raginame į mokyklų mokymo programas įtraukti privalomą kursą apie biologinę įvairovę, pvz., vykdant praktinę veiklą. Svarbu pabrėžti informuotumą apie biologinę įvairovę rengiant žiniasklaidos kampanijas ir skatinant konkursus visoje ES (vietos bendruomenės masto konkursai). Rekomenduojame visose ES valstybėse narėse nustatyti privalomus nacionalinius vietinių medžių ir augmenijos atkūrimo tikslus.**

Rekomenduojame tai todėl, kad biologinė įvairovė labai svarbi aplinkai, gyvenimo kokybei ir kovai su klimato kaita.

3 veiklos kryptis. Teisinga visuomenė

3.1 pokryptis „Socialinė apsauga“

- 19. Rekomenduojame visoje ES skatinti suderintą socialinę politiką ir lygias teises, įskaitant sveikatos apsaugą, visoje teritorijoje atsižvelgiant į sutartas taisykles ir būtiniausius reikalavimus.**

Rekomenduojame tai todėl, kad valstybėse narėse esama didelių socialinės politikos skirtumų, kuriuos reikia mažinti, kad visiems piliečiams būtų užtikrintas deramas gyvenimas, be to, kad dėl įvairių priežasčių (sveikatos, amžiaus, seksualinės orientacijos ir t. t.) pažeidžiamiems asmenims būtų teikiama reikalinga priežiūra ir parama.

20. Rekomenduojame ES skatinti mokslinius tyrimus socialinių reikalų ir sveikatos srityje prioritetinėmis kryptimis, kurios laikomos viešojo intereso sritimis ir dėl kurių susitarė valstybės narės, ir skirti tinkamą finansavimą. Turime stiprinti įvairių šalių ir studijų centrų (universitetų ir pan.) bendradarbiavimą įvairiose kompetencijos srityse.

Rekomenduojame tai todėl, kad reikia plėtoti ir gilinti žinias daugelyje sričių. Pandemijos patirtis rodo, kad moksliniai tyrimai yra labai svarbūs siekiant pagerinti gyvenimą, viešojo ir privačiojo sektorių bei valdžios institucijų bendradarbiavimas labai svarbus, o finansinė parama reikalinga.

21. Rekomenduojame ES suteikti daugiau kompetencijos socialinės politikos srityje, kad, remiantis išsamia analize, būtų suderintos ir nustatytos būtiniausios taisyklės ir pensijų išmokos visoje ES. Minimali pensija turi viršyti šalies skurdo ribą. Pensinis amžius turėtų skirtis atsižvelgiant į profesijų skirstymą pagal kategorijas, kad psichiškai ir fiziškai sekinančių profesijų atstovai į pensiją galėtų išeiti anksčiau. Be to, vyresnio amžiaus žmonėms, norintiems toliau dirbti savanoriškai, turėtų būti užtikrinta teisė dirbti.

Rekomenduojame tai todėl, kad ilgėja gyvenimo trukmė ir mažėja gimstamumas. Europos visuomenė senėja, todėl turime imtis tolesnių priemonių, kad būtų išvengta vyresnio amžiaus žmonių marginalizacijos rizikos ir užtikrintas deramas jų gyvenimas.

22. Rekomenduojame suderintų priemonių rinkinį, kuriuo būtų skatinamas gimstamumo didėjimas ir užtikrinama tinkama vaikų priežiūra. Šios priemonės, be kita ko, apima įperkama ir prieinama vaikų priežiūrą (priežiūrą darbe, naktį, taip pat PVM už vaikų įrangą mažinimą), būstą, stabilų darbą, paramą motinystei, specialią paramą ir darbo apsaugą jaunimui ir tėvams, taip pat paramą motinoms ir tėvams, suteikiant jiems galimybę gauti žinių grįžus į darbą.

Rekomenduojame tai padaryti dėl mažo gimstamumo ES, kuris dar labiau prisideda prie Europos gyventojų senėjimo ir dėl kurio reikėtų nedelsiant imtis priemonių. Siūlomomis priemonėmis siekiama jaunoms šeimoms užtikrinti stabilumą, kuris būtinas siekiant aprūpinti vaikus.

23. Rekomenduojame užtikrinti socialinę ir sveikatos priežiūrą vyresnio amžiaus žmonėms tiek namuose, tiek slaugos namuose. Be to, reikia geriau remti tuos, kurie rūpinasi pagyvenusiais asmenimis (giminaičiais).

Rekomenduojame tai, nes Europos visuomenė senėja, todėl turime imtis tolesnių priemonių, kad būtų išvengta vyresnio amžiaus žmonių marginalizacijos rizikos ir užtikrintas deramas jų gyvenimas.

24. Rekomenduojame ES remti palaikomąją slaugą ir pagalbą numirti [eutanziją], laikantis konkrečių taisyklių ir reglamentų.

Tai rekomenduojame, nes tokios priemonės padėtų sumažinti pacientų ir šeimų skausmą ir užtikrinti deramą gyvenimo pabaigą.

3.2 pokryptis „Lygios teisės“

25. Rekomenduojame ES tikslingai remti piliečių galimybę gauti deramą socialinį būstą, atsižvelgiant į konkrečius jų poreikius. Finansinius įsipareigojimus turėtų prisiimti privatūs finansuotojai, būsto savininkai, būsto paramos gavėjai, valstybių narių centrinės ir vietos valdžios institucijos ir Europos Sąjunga. Taip būtų siekiama palengvinti esamo socialinių būstų fondo statybą ir (arba) remontą, be kita ko, kooperatines bendroves, nuomą ir pirkimą. Parama turėtų būti teikiama remiantis aiškiais kriterijais (pvz., didžiausias subsidijuojamas plotas ir (arba) asmenų skaičius, paramos gavėjų pajamos ir t. t.).

Rekomenduojame tai todėl, kad pagerinus galimybes gauti būstą ES piliečiams būtų iš tiesų užtikrintos lygios teisės. Tai padėtų mažinti socialinę įtampą. ES visų pirma raginama prižiūrėti paramos mechanizmą, o nacionalinės ir vietos valdžios institucijos turėtų aktyviau spręsti būsto problemas.

- 26. Rekomenduojame ES gerinti reglamentavimą ir vieningai užtikrinti, kad vaikų turinčioms šeimoms visose valstybėse narėse būtų vienodai taikomos paramos priemonės. Priemonės yra tokios: vaiko priežiūros atostogų ilginimas, vaiko gimimo ir vaiko priežiūros išmokų didinimas.**

Rekomenduojame tai todėl, kad šios priemonės padėtų sušvelninti ES kylančias demografines problemas. Jos taip pat padidintų vaiko tėvų lygybę.

- 27. Rekomenduojame ES imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad visos šeimos visose valstybėse narėse turėtų vienodas šeimos teises. Šios teisės apima teisę į santuoką ir įvaikinimą.**

Rekomenduojame tai, nes manome, kad visi ES piliečiai turėtų turėti lygias teises, įskaitant šeimos teises. Šeima yra pagrindinė visuomenės organizacijos forma. Laiminga šeima padeda kurti sveiką visuomenę. Rekomendacija siekiama užtikrinti, kad visi piliečiai naudotųsi šeimos teisėmis, nepriklausomai nuo jų lyties, suaugusiųjų amžiaus, etninės kilmės ar fizinės sveikatos būklės.

3.3 pokryptis „Sąžiningumas“ / 3.4 pokryptis „Galimybės sportuoti“

- 28. Rekomenduojame, kad 2020–2025 m. ES lyčių lygybės strategija būtų aiškus prioritetas ir kad tai taptų skubiu klausimu, kurį veiksmingai spręstų valstybės narės. ES turėtų a) nustatyti rodiklius (t. y. požiūrio, darbo užmokesčio skirtumo, užimtumo, vadovavimo ir t. t.), kasmet stebėti strategiją ir skaidriai informuoti apie tai, kas pasiekta ir b) paskirti ombudsmeną, kuris primtų piliečių grįžtamąją informaciją.**

Rekomenduojame tai, nes manome, kad lyčių lygybė ES toli gražu neatitinka mūsų lūkesčių. Lyčių lygybė ir pilietinės teisės turėtų būti suderintos Europos lygmeniu, kad jos būtų užtikrintos visose šalyse, o ne tik tose, kuriose pasiekta didesnio šios srities kompromiso. Vertiname bet kurioje profesinėje srityje moterų vadovių darbą ir indėlį į įvairove pagrįstos ir teises užtikrinančios ES sukūrimą. Moterys dažnai atsiduria nepalankioje padėtyje net tais atvejais, kai turi gerą / aukštąjį išsilavinimą ar kitų privilegijų, todėl tokia strategija yra labai reikalinga.

- 29. Rekomenduojame ES skatinti sportą ir fizinį aktyvumą, didinti informuotumą apie jį visose valstybėse narėse dėl jo naudų sveikatai. Sportas ir fizinis**

aktyvumas turėtų būti įtraukti į socialinę, fizinės ir psichikos sveikatos, švietimo ir darbo politiką (t. y. reikia skatinti sportą ir (arba) fizinę gydytojo rekomenduotą veiklą ir kartu užtikrinti galimybę naudotis sporto infrastruktūra; kas savaitę skirti 1 val. darbo laiko fiziniam aktyvumui ir t. t.).

Rekomenduojame tai, nes tai ilgalaikė investicija. Investuojant į sportą ir fizinį aktyvumą mažinamos sveikatos priežiūros paslaugų sąnaudos ir našta. Pavyzdžiui, sportas ir fizinis aktyvumas, kaip sveikatos priežiūros intervencinės priemonės, padėtų sutrumpinti gydymo laikotarpius ir padidinti gydymo veiksmingumą. Kai kuriose šalyse, pvz., Vokietijoje, tai jau sėkmingai įgyvendinama. Sportas padeda įtvirtinti tokias vertybes kaip įsipareigojimas, pastangos, savivertė, pagarba ar palaikymas. Šiuo metu nejudri gyvensena paplitusi labiau negu anksčiau, kadangi, be kita ko, žmonės dažniau dirba sėdimą darbą ir (arba) keičia laisvalaikio leidimo įpročius.

30. Rekomenduojame ES įpareigoti kiekvieną valstybę narę nustatyti minimalųjį darbo užmokestį, kuris būtų susijęs su pragyvenimo išlaidomis toje valstybėje ir kuris laikomas teisingu atlyginimu, galinčiu užtikrinti būtinąsias gyvenimo sąlygas aukščiau skurdo ribos. Kiekviena valstybė narė privalo tai stebėti.

Rekomenduojame tai padaryti, nes neteisinga, jei dirbdami negalite išgyventi iki mėnesio pabaigos. Teisingas darbo užmokestis turėtų padėti gerinti gyvenimo kokybę socialiniu lygmeniu. Nesąžiningas darbo užmokestis valstybėms brangiai kainuoja (dėl saugumo, mokesčių vengimo, didesnių socialinių išlaidų ir t. t.).

31. Rekomenduojame suderinti mokesčius ES valstybėse narėse (siekiant išvengti mokesčių rojų ES viduje ir spręsti verslo perkėlimo į kitas Europos šalis problemą) ir mokesčių paskatas, atgrasant nuo darbo vietų perkėlimo į Europai nepriklausančias šalis.

Rekomenduojame tai dėl to, kad esame susirūpinę dėl darbo vietų perkėlimo į kitas šalis už Europos ribų poveikio, be to, tai užkirstų kelią mokesčių konkurencijai tarp ES valstybių narių.

4 veiklos kryptis. Mokymasis Europoje

4.1 pokryptis „Europinė tapatybė“ / 4.2 pokryptis „Skaitmeninis švietimas“

32. Rekomenduojame skatinti daugiakalbystę nuo ankstyvo amžiaus, pavyzdžiui, pradėdant vaikų darželiais. Nuo pradinės mokyklos turėtų būti privaloma, kad vaikai pasiektų antrosios aktyviai naudojamos ES kalbos, kuri nėra jų gimtoji kalba, C1 lygį.

Rekomenduojame tai dėl to, kad daugiakalbystė yra žmonių ryšių priemonė, tiltas su kitomis kultūromis, dėl jos kitos šalys ir jų kultūra tampa prieinamesnės. Daugiakalbystė stiprina Europos tapatybę ir kultūrų mainus. Svarbu susipažinti su kitomis Europos Sąjungos kultūromis. Todėl gebėjimas laisvai bendrauti dviem kalbomis padėti lengviau kurti bendrą Europos tapatybę ir suprasti kitas Europos kultūras. ES turi užtikrinti glaudų ES ir švietimo įstaigų bendradarbiavimą, siekiant sėkmingų mokymosi rezultatų. Be to, turi būti sukurta speciali daugiakalbystės skatinimo programa (pvz., skaitmeninės platformos, išplėtotą programą „Erasmus+“ ir kt.). Šiuo požiūriu dabartinės Europos mokyklos gali būti pavyzdžiu. ES turėtų steigti daugiau tokių mokyklų ir aktyviai jas propaguoti.

33. Rekomenduojame ES didinti informuotumą apie interneto ir skaitmeninio pavojus jaunimui ir įvesti privalomą mokomąjį dalyką pradinėje mokykloje. ES turėtų sukurti priemones ir bendras mokymo erdves, kad jaunimas galėtų mokytis kartu.

Rekomenduojame tai dėl to, kad dabartinių šios srities iniciatyvų ar programų nepakanka. Be to, daugelis ES piliečių nežino apie esamas ES iniciatyvas šiose srityse. Vaikai per mažai žino apie interneto keliamus pavojus, todėl turėtume labiau stengtis ugdyti jaunąją kartą ir didinti jos informuotumą.

34. Rekomenduojame ES dėti pastangas, kad technologijos taptų prieinamesnės vyresniajai kartai, skatinant programas ir iniciatyvas, pavyzdžiui, rengiant jų poreikiams pritaikytus užsiėmimus. ES turėtų užtikrinti teisę naudotis skaitmeniniu tiems, kas to pageidauja, ir pasiūlyti alternatyvų to nepageidaujantiems.

Rekomenduojame tai todėl, kad ES turėtų užtikrinti vyresnio amžiaus žmonių galimybes dalyvauti skaitmeniniame pasaulyje ir kad niekas nebūtų diskriminuojamas. Reikėtų kurti supaprastintas priemones atstovams tų kartų, kurios neturi patirties naudoti tam tikras technologijas, skatinant integraciją į šiandienos pasaulį. Rekomenduojame geriau skatinti jau esamas iniciatyvas, kad piliečiai žinotų apie šias galimybes. ES neturėtų diskriminuoti vyresnių žmonių

kartos kompiuterinių priemonių naudojimo srityje. (Pastaba: tai reiškia, kad piliečiai turėtų turėti galimybę gyventi savo gyvenimą neprivalėdami naudotis interneto tinklu). ES turėtų organizuoti ir teikti nemokamą nuolatinę pagalbą vyresnio amžiaus žmonėms, kad jiems būtų sudarytos palankesnės sąlygos naudotis skaitmeninėmis priemonėmis.

4.3 pokryptis „Kultūriniai mainai“ / 4.4 pokryptis „Švietimas aplinkos apsaugos klausimais“

35. Rekomenduojame ES sukurti platformą, kurioje švietimo tikslais būtų teikiama mokomoji medžiaga klimato kaitos, tvarumo ir aplinkos klausimais. Tai turėtų būti pagrįsta faktais, ekspertų patikrinta ir pritaikyta kiekvienai valstybei narei informacija. Platforma

- turėtų aprėpti mokymo medžiagą, skirtą įvairioms tikslinėms grupėms, pavyzdžiui, miesto ar kaimo vietovėse gyvenantiems, visų amžiaus grupių ir visų lygių išankstinio pasirengimo žmonėms;
- turėtų veikti visose valstybėse narėse ir būti lengvai prieinama;
- į jos įgyvendinimą turėtų būti įtrauktas skatinimo planas; tai turėtų būti daroma bendradarbiaujant su atitinkamomis žmonėmis;
- galėtų būti naudojama kartu su finansavimo programa, kuria būtų remiamas informacijos naudojimas ir įgyvendinimas platformoje. Šiuo finansavimu taip pat turėtų būti remiamos ekskursijos, skirtos parodyti aktualesnius pavyzdžius iš gyvenimo.

Rekomenduojame tai dėl to, kad įvairaus amžiaus žmonėms reikia gauti faktais pagrįstą informaciją apie tai, kaip spręsti klimato kaitos, tvarumo ir aplinkos klausimus. Svarbios sąvokos, pvz., ekologinis pėdsakas, turi būti suprantamos visiems, ypač jaunimui, nes tai, ką išmokstame vaikystėje, mus lydi visą gyvenimą. Šios temos yra sudėtingos, o klaidingos informacijos gausu. Mums reikia patikimo šaltinio – ES turi patikimą reputaciją ir išteklius. Tai svarbu ir dėl to, kad valstybėse narėse žinių lygis ir galimybės gauti patikimos informacijos skiriasi.

36. Rekomenduojame ES pirmenybę teikti tam, kad mainų programos būtų prieinamos visiems (visų amžiaus grupių, valstybių narių, išsilavinimo lygių ir skirtingų finansinių pajėgumų asmenims) ir sudaryti sąlygas sektorių, šalių, švietimo įstaigų, miestų ir įmonių mainams ar stažuotėms. ES turėtų būti atsakinga už fizinių ir skaitmeninių kultūrinių ir socialinių mainų visoje ES inicijavimą, tarpininkavimą ir finansavimą. ES turi aktyviai skatinti šias

iniciatyvas, informuodama žmones, kurie dar nežino apie kultūrinių ir socialinių mainų programas. Konferencija dėl Europos ateities, kurios dalyviai buvo atrinkti atsitiktine tvarka, yra puikus Europos mainų pavyzdys. Norime daugiau panašių pavyzdžių, kaip ir mažesnio masto iniciatyvų, taip pat mainų sporto, muzikos, (socialinių) stažuočių ir kt. srityse.

Rekomenduojame tai dėl to, kad svarbu ugdyti bendrumo ir sanglaudos jausmą ir skatinti toleranciją visiems gražiems mūsų skirtumams arba skirtingoms perspektyvoms, taip pat ugdyti individualius įgūdžius. Tai sudarys sąlygas plėtoti draugystę, tarpusavio supratimą ir kritinį mąstymą. Norėtume skatinti visų mūsų bendruomenių narių, net ir tų, kurie iki šiol nedalyvavo tokiose iniciatyvose, aktyvumą.

4.5 pokryptis „Kokybė, finansavimas ir galimybės gauti išsilavinimą“ / 4.6 pokryptis „Švietimo derinimas“

37. Rekomenduojame visoms valstybėms narėms susitarti dėl patvirtinto minimaliojo pagrindinių dalykų švietimo standarto, pradedant nuo pradinės mokyklos, ir jį patvirtinti. Taip siekiama užtikrinti, kad visi piliečiai turėtų vienodas galimybes gauti standartinės kokybės išsilavinimą, užtikrinant teisingumą ir lygybę.

Rekomenduojame tai todėl, kad:

- nustačius minimalųjį standartą tėvai, mokytojai ir moksleiviai labiau pasitikėtų savo švietimo sistemomis, o kartu būtų išsaugota erdvė iniciatyvumui ir įvairovei.
- Įgyvendinus mūsų rekomendaciją būtų sustiprinta bendra Europos tapatybė, puoselėjant artumą, vienybę ir bendrumo jausmą.
- Įgyvendinus šią rekomendaciją būtų skatinamas glaudesnis mokyklų bendradarbiavimas ir mainai visoje ES, o tai pagerintų mokytojų ir mokinių santykius ir labai padėtų įgyvendinti mainų programas.

38. Siekiant palengvinti ir sustiprinti Europos piliečių gebėjimą veiksmingai bendrauti, rekomenduojame mokyti anglų kalbos kaip pagrindinio dalyko pagal sertifikuojamą standartą visų ES valstybių narių pradinėse mokyklose.

Rekomenduojame tai todėl, kad:

- taip būtų užtikrinta didesnė vienybė ir lygybė, nes padidėtų piliečių gebėjimas bendrauti tarpusavyje ir būtų remiama stipresnė bendra Europos tapatybė.
- Tai suteiktų galimybę sukurti platesnę, lankstesnę ir prieinamesnę darbo rinką, kurioje piliečiai galėtų pasitikėti darbu ir bendrauti visose kitose valstybėse narėse, turėdami daugiau asmeninių ir profesinių galimybių.
- Jei tai būtų įgyvendinta, per labai trumpą laiką būtų galima užtikrinti bendros Europos kalbos vartojimą.
- Bendros kalbos vartojimas paspartina keitimąsi informacija, o tai būtų naudinga bendradarbiavimui, galimybėms reaguoti į krizes, teikti humanitarinę pagalbą, suartinti Europą ir europiečius.

5 veiklos kryptis. Etiška ir saugi skaitmeninė transformacija

5.1 pokryptis „Skaitmenizacijos demokratizavimas“/5.2 pokryptis „Kibernetinis saugumas“

39. Rekomenduojame ES suteikti daugiau įgaliojimų kovoti su neteisėtu turiniu internete ir kibernetiniu nusikalstamumu. Rekomenduojame stiprinti Europolo ir (arba) Europos kovos su elektroniniu nusikalstamumu centro pajėgumus, be kita ko:

- didinti finansinius ir žmogiškuosius išteklius;
- užtikrinti panašias bausmes visose šalyse;
- pasiekti greitą ir veiksmingą vykdymo užtikrinimą.

Rekomenduojame tai siekdami garantuoti laisvę internete, kartu užtikrinant, kad būtų baudžiama už diskriminaciją, piktnaudžiavimą ir priekabiavimą. Pritariame idėjai įsteigti Europos viešąją įstaigą, nes nenorime interneto platformų reguliavimo atiduoti tik privačioms įmonėms. Interneto platformos turi prisiimti atsakomybę už platinamą turinį, tačiau norime užtikrinti, kad jų interesai nebūtų svarbiausi. Turinio reguliavimas ir atsakingų asmenų baudžiamasis persekiojimas turi būti veiksmingi ir greiti, kad jie taip pat turėtų atgrasomąjį poveikį nusikaltėliams.

40. Rekomenduojame ES investuoti į kokybišką ir novatorišką skaitmeninę infrastruktūrą (pvz., Europoje kuriamą 5G), kad būtų užtikrintas Europos savarankiškumas ir užkirstas kelias priklausomybei nuo kitų šalių ar privačių įmonių. ES taip pat turėtų skirti dėmesio investicijoms į nepakankamai išsivysčiusius ES regionus.

Rekomenduojame tai dėl to, kad skaitmeninė infrastruktūra atlieka labai svarbų vaidmenį Europos ekonomikoje ir Europoje palengvina kasdienį gyvenimą. Todėl Europai reikia aukštos kokybės skaitmeninės infrastruktūros. Jei Europa bus priklausoma nuo kitų, ji gali būti pažeidžiama dėl privačių įmonių arba užsienio šalių neigiamo poveikio. Todėl Europa turėtų investuoti į skaitmeninę infrastruktūrą, kad padidintų savo savarankiškumą. Taip pat svarbu užtikrinti skaitmeninę įtrauktį ir imtis veiksmų, kad mažiau skaitmeninėje srityje išsivystę regionai gautų investicijų.

41. Rekomenduojame ES visose Europos mokyklose skatinti švietimą apie melagingas naujienas, dezinformaciją ir saugumą internete. Reikėtų remtis

geriausios praktikos pavyzdžiais iš visos ES. ES turėtų įsteigti organizaciją, kuri konkrečiai skatintų šį darbą ir teiktų rekomendacijas švietimo sistemoms. Ji taip pat turėtų skatinti neformalųjį švietimą, naujoviškus ir kūrybiškus mokymo metodus (pvz., dalyvaujamuosius žaidimus).

Rekomenduojame tai todėl, kad mokykloje svarbu rengti pamokas apie saugumą internete ir skaitmeninį raštingumą (kovoti su apgavystėmis internete, klaidinga informacija ir t. t.), kad visi galėtų apsisaugoti nuo grėsmių internete. Svarbu orientuotis į jaunuolius, nes internete jiems kyla labai didelė grėsmė. Mokyklos taip pat gali bendrauti su tėvais skatindamos gerą patirtį. Šie kursai gali būti grindžiami geriausios patirties pavyzdžiais iš visos Europos (pvz., Suomijos), tačiau jie taip pat gali būti pritaikomi kiekvienos šalies poreikiams.

5.3 pokryptis „Duomenų apsauga“

- 42. Rekomenduojame toliau riboti duomenų milžinų vykdomą netinkamą duomenų naudojimą – geriau užtikrinti BDAR (Bendrojo duomenų apsaugos reglamento) vykdymą ir sukurti labiau standartizuotus mechanizmus visoje ES, taip pat užtikrinti, kad jo laikytųsi ES veiklą vykdančios ne Europos įmonės. Gerinant padėtį reikėtų aiškiai, trumpai ir nedviprasmiškai paaiškinti naudojimo sąlygas, teikti daugiau informacijos apie tai, kaip ir kas duomenis naudos, vengiant numatytojo sutikimo pakartotinai naudoti ir perparduoti duomenis. Turėtų būti užtikrinama, kad piliečiui paprašius duomenys būtų visam laikui ištrinti. Taip pat reikėtų padėti užtikrinti, kad būtų nuosekliai laikomasi reikalavimų, susijusių su asmenų profiliavimu remiantis jų veikla internete. Siūlome dviejų rūšių sankcijas: bendrovės apyvartai proporcingą baudą ir bendrovės veiklos apribojimus.**

Rekomenduojame tai dėl to, kad šiuo metu trūksta skaidrumo nustatant, kokie duomenys renkami, kaip jie tvarkomi ir kam perduodami. Turime dar labiau apriboti duomenų milžinų piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi ir užtikrinti, kad piliečiai, duodami sutikimą tvarkyti duomenis, būtų gerai informuoti.

- 43. Rekomenduojame sukurti nepriklausomą visos ES agentūrą, kuri turėtų aiškiai apibrėžti nesankcionuotą elgesį (pvz., brukalą) ir parengti gaires bei mechanizmus, kaip piliečiai galėtų atsisakyti dalyvauti teikiant duomenis ir juos atšaukti, ypač iš trečiųjų šalių. Ji turi būti įgaliota nustatyti ir bausti sukčiautojus bei reikalavimų nesilaikančias organizacijas. Ji turėtų siekti**

užtikrinti, kad ES veikiančios ne ES įsisteigę subjektai laikytųsi ES reglamentų. Ją finansuotų ES institucijos, o sudarytų mišri nepriklausomų įstaigų taryba (t. y. universitetų ekspertai ir specialistams atstovaujantys subjektai). Jai pirmininkaujama būtų rotacijos principu. Siūlome dviejų rūšių sankcijas: įmonių apyvartai proporcingą baudą ir įmonių veiklos apribojimus.

Rekomenduojame tai dėl to, kad nėra tvirtus įgaliojimus turinčios centrinės agentūros, galinčios padėti piliečiams, kai jiems kyla problemų ir reikia pagalbos, konsultacijų ar paramos. Nėra aiškių ir privalomų taisyklių, kurių įmonės turėtų laikytis, o sankcijos įmonėms arba netaikomos, arba nereikšmingos.

- 44. Rekomenduojame sukurti ES sertifikavimo sistemą, kuri skaidriai atspindėtų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) laikymąsi ir padėtų užtikrinti, kad informacija apie duomenų apsaugą būtų pateikiama prieinamai, aiškiai ir paprastai. Šis sertifikatas būtų privalomas ir matomas interneto svetainėse ir platformose. Sertifikatą turėtų išduoti galbūt esamas arba specialiai sukurtas nepriklausomas Europos lygmens sertifikuotojas, nesusijęs su nacionalinėmis vyriausybėmis ar privačiuoju sektoriumi.**

Rekomenduojame tai padaryti dėl to, kad šiuo metu trūksta ar visai nėra skaidrumo skelbiant, ar kiekviena įmonė tinkamai saugo duomenis, o naudotojai ir (arba) klientai negali priimti pagrįstų sprendimų.

- 45. Rekomenduojame geriau paaiškinti BDAR (Bendrajį duomenų apsaugos reglamentą) ir gerinti su juo susijusią komunikaciją ir parengti standartinį tekstą dėl atitikties paprasta ir aiškia, visiems suprantama kalba. Šiame tekste turėtų būti pateikta pagrindinė mintis ir (arba) pagrindiniai principai. Sutikimo suteikimo procesas turėtų būti vizualesnis (pvz., tai galėtų būti programėlė, kuria prašoma aiškaus leidimo dėl prieigos prie telefono). Kartu turėtų būti vykdoma informavimo kampanija (įskaitant per televiziją) ir nuosekliai rengiami privalomi kursai (bent tiems, kurie dirba su duomenimis) ir konsultacijos visiems, kam reikia pagalbos.**

Rekomenduojame tai dėl to, kad šiuo metu Bendrojo duomenų apsaugos reglamento formuluotė yra pernelyg neaiški ir techninė, informacijos kiekis didžiulis ir prieinamas ne visiems. Be to, komunikacija skirtingose šalyse nevienoda ir į ją dažnai neįtraukiamos įvairios visuomenės grupės, daugiausia vyresnio amžiaus ir neskaitmeninės aplinkos žmonės.

5.4 pokryptis „Sveika gyvensena“

46. Rekomenduojame ES melagingų naujienų problemą spręsti dvejopai:

- teisės aktais, įpareigojančiais socialinės žiniasklaidos įmones įdiegti mašininio mokymosi algoritmus, kurie gali padėti nustatyti informacijos patikimumą socialiniuose tinkluose bei naujose žiniasklaidos priemonėse ir parūpinti naudotojui patikrintos informacijos šaltinius. Rekomenduojame, kad ekspertai kontroliuotų algoritmus ir užtikrintų tinkamą jų veikimą;
- taip pat rekomenduojame diegti skaitmeninę platformą, kurioje tradicinės žiniasklaidos (pvz., televizijos, spaudos, radijo) informacija vertinama nepriklausomai nuo politinių ir ekonominių interesų, o piliečiai informuojami apie naujienų kokybę netaikant jokios cenzūros. Platforma turėtų būti atvira visuomenės kontrolei ir atitikti aukščiausius skaidrumo standartus, o ES turėtų užtikrinti, kad specialus finansavimas būtų naudojamas numatytiems tikslams.

Rekomenduojame tai dėl to, kad reikia spręsti įvairių rūšių žiniasklaidos klausimus, ir manome, kad sankcijos arba turinio pašalinimas gali paskatinti cenzūrą ir pažeisti saviraiškos bei spaudos laisvę. Rekomenduojame ekspertams tikrinti ir stebėti tinkamą algoritmo veikimą, kad jis veiktų gerai. Galiausiai rekomenduojame, kad platforma būtų nepolitinė ir nepriklausoma, kad būtų užtikrintas skaidrumas ir saviraiškos laisvė. Be to, kadangi visiškai pašalinti melagingų naujienų neįmanoma, piliečiams suteikus šias priemones bus galima sumažinti jų poveikį Europoje.

47. Rekomenduojame ES įgyvendinti įvairius veiksmus, kad būtų užtikrintas tinkamas naudojimas internetu:

- visų pirma, ES turi spręsti infrastruktūros ir prietaisų, dėl kurių piliečiai negali naudotis internetu, trūkumo problemą.
- Taip pat rekomenduojame ES raginti valstybes nares visoms amžiaus grupėms rengti mokymus apie internetą ir su juo susijusią riziką. Tai būtų galima padaryti į mokyklų programas įtraukiant pamokas vaikams ir jaunimui, kuriant įvairias programas ir mokymo programas, skirtas suaugusiems ir vyresnio amžiaus piliečiams. Dėl šių pamokų turinio Europos lygmeniu turėtų nuspręsti nepriklausomų ekspertų grupė.
- Galiausiai reikalaujame, kad ES imtųsi visų būtinų priemonių siekdama užtikrinti, kad vykdant visuomenės skaitmeninimą nebūtų palikti

nuošalėje vyresnio amžiaus žmonių ir kad pagrindinėmis paslaugomis būtų galima naudotis asmeniškai.

- **ES turėtų užtikrinti, kad valstybės narės skirtas lėšas naudotų numatytiems tikslams.**

Rekomenduojame tai todėl, kad kai kuriose Europos vietovėse trūksta infrastruktūros ir aparatinės įrangos (pvz., prietaisų), todėl prieš vykdant piliečių informavimą reikia užtikrinti ryšį; žinome, kad yra tam tikrų regionų ir profilių, kurių interneto prieiga yra ribota. Rekomenduojame pamokas vaikų skaitmeniniam raštingumui užtikrinti, taip pat įtraukti kitas programas, kurios padėtų vyresnio amžiaus kartoms dalyvauti skaitmeninėje transformacijoje, ir tinkamai užtikrinti, kad vykdant skaitmeninę transformaciją nebūtų varžomos vyresnio amžiaus gyventojų teisės.

48. Rekomenduojame Europos Sąjungai skatinti piliečių švietimą kiekvienoje valstybėje narėje, gerinant jų kritinį mąstymą, skatinant išsaugoti skeptiškumą ir tikrinti faktus, siekiant išmokyti juos nepriklausomai įvertinti konkrečios informacijos patikimumą. Tai turėtų būti įgyvendinama konkrečiose pagrindinio ugdymo pamokose ir taip pat siūloma kitose viešosiose erdvėse visų amžiaus grupių piliečiams, kurie nori gauti naudos iš šio mokymo. ES turėtų užtikrinti, kad valstybės narės skirtas lėšas naudotų numatytiems tikslams.

Rekomenduojame tai, nes manome, kad visiškai pašalinti melagingų naujienų neįmanoma, todėl šis mokymas padės piliečiams patiems jas atpažinti. Taip bus sumažintas melagingų naujienų poveikis visuomenei ir patiems piliečiams. Be to, asmenys įgytų daugiau savarankiškumo ir nebūtų tokie priklausomi nuo institucijų, kai reikia gauti patikimą informaciją.

Priedas. KITOS FORUMO SVARSTYTOS, BET NEPRIIMTOS REKOMENDACIJOS

3 veiklos kryptis. Teisinga visuomenė

3.2 pokryptis „Lygios teisės“

Rekomenduojame, kad ES sukurtų mažumų teisių stebėsenos ir įgyvendinimo užtikrinimo mechanizmą (pvz., portalą ar biurą, kuriam žmonės galėtų teikti skundus).

Rekomenduojame tai, nes manome, kad kiekvienas asmuo gali pareikšti nuomonę ir turi teisę prašyti pagalbos ir ją gauti. Toks biuras yra būtinas siekiant sumažinti įtampą tarp gyventojų mažumų ir daugumos.

3.3 pokryptis „Sąžiningumas“ / 3.4 pokryptis „Galimybės sportuoti“

Rekomenduojame, kad ES didintų informuotumą apie fizinį aktyvumą pasitelkdama kaip pavyzdžius visuomenės veikėjus (pvz., Parlamento renginiuose turėtų būti tam tikro fizinio aktyvumo ar kelių minučių pertraukėlių, skirtų tempimo pratimams, pasivaikščiavimui ar šuoliukams).

Rekomenduojame tai padaryti, nes visuomenės veikėjų dalyvavimas fizinio aktyvumo srityje padidins informuotumą.

5 veiklos kryptis. Etiška ir saugi skaitmeninė transformacija

5.3 pokryptis „Duomenų apsauga“

Rekomenduojame sukurti žiniatinklio identifikatorių, kuriame būtų saugomi asmens ir neskelbtini duomenys ir kuriuo galėtų naudotis tik valdžios institucijos ir policija. Interneto platformos ir pardavėjai naudotų su žiniatinklio identifikatoriumi susietą interneto kodą ir konkrečiai veiklai reikalingus duomenis. Dalijimosi duomenimis per šį identifikatorių numatytasis nustatymas turėtų būti be sutikimo. Duomenys turėtų būti teikiami tik tiesiogiai susijusioms šalims, o ne trečiajai šaliai. Jei duomenys perduodami trečiajai šaliai, piliečiui turėtų būti suteikta galimybė lengvai atsisakyti teikti duomenis. Duomenys turėtų būti prieinami tik ribotą laikotarpį arba konkrečiam sandoriui. Leidimas naudoti duomenis turėtų turėti nustatytą galiojimo datą arba turėtų būti aiškiai apibrėžta, kokių veiksmų gali imtis šiuos duomenis turinti bendrovė.

Rekomenduojame tai dėl to, kad šiuo metu žmonės gali rinkti visus duomenis, įskaitant asmens ir neskelbtinus duomenis, ir juos naudoti daugeliu tikslų, jų konkrečiai neatskleisdamos. Taigi dalyviai gauna daugiau informacijos nei jiems iš tikrųjų reikia, kad galėtų teikti paslaugas, todėl gali perparduoti arba pakartotinai naudoti kitus duomenis be

mūsų sutikimo. Tuo pat metu bus užtikrinta interneto naudotojų atskaitomybė, kartu išsaugant jų santykinį anonimiškumą.

